

Μνήμες από την Κατοχή στην εκπαίδευση

Berlin, 23. April 2020
„Erinnerungen an die Okkupation in
Griechenland“

MOG

Memories of
the Occupation
in Greece

Επιλογή θεματικών ενοτήτων και αφηγήσεων: Μία πρόταση

MOG

Memories of
the Occupation
in Greece

Berlin, 23. April 2018 - Das Projekt
„Erinnerungen an die Okkupation in
Griechenland“

Κριτήρια επιλογής συνεντεύξεων

- Πολυφωνία μαρτυριών
- Αφηγηματικό στυλ
- Φύλο
- Είδος εμπειρίας
- Γεωγραφική αντιπροσωπευτικότητα
- Προσωπικότητα αφηγητή/τριας

- Η ιδιαιτερότητα της συλλογής έγκειται στην ανάδυση ορισμένων υποφωτισμένων κεφαλαίων της σύγχρονης ιστορίας, όπως για παράδειγμα οι Έλληνες στα γερμανικά στρατόπεδα συγκέντρωσης – καταναγκαστική εργασία.

ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ

Προτεινόμενες θεματικές ενότητες και είδη εμπειριών

1. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ	2. ΔΙΩΞΕΙΣ ΕΒΡΑΙΩΝ	3. ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ	4. ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ	5. ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
1. Δήμητρα Παυλίδου	1. Μοσέ Αελιών	1. Σταύρος Παπουτσάκης	1. Γιώτα Κωνσταντοπούλου	1. Πλουσία Λιακατά
2. Δήμητρα Ρουμπέση		2. Θεόδωρος Βαλαχάς	2. Ναταλία Νταμπίζα	2. Μηνάς Σαμπετάϊ
		3. Λουκάς Κόκκινος	3. Ευστάθιος Χαϊτίδης	3. Ελένη Γεωργαντά (μόνο το 2 ^ο μέρος στο Μπλοκ 15)
		4. Κώστας Βουράκης	4. Σταύρος Ζερμπίνος	4. Κώστας Βουράκης

1. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ

Γεννημένη το 1932 στην Κρωβύλη Ροδόπης. Η μαρτυρία της **Δήμητρας Παυλίδου** είναι η μοναδική του αρχείου με θέμα την βουλγαρική Κατοχή. Έζησε τα γεγονότα της Κατοχής στην παιδική και προεφηβική της ηλικία. Η συμμετοχή της στον ΔΣΕ την περίοδο του Εμφυλίου που καλύπτει μεγάλο μέρος των βιωμάτων της μοιάζει με επίλογος σε μια σειρά αλληπάλληλων οικογενειακών και προσωπικών διώξεων, η ανάμνηση των οποίων δίνεται με γλαφυρότητα, ένταση και συναίσθημα. Έχει επεξεργαστεί την αφήγηση ζωής της μέσα από το πρίσμα της ένταξής της στο Κομμουνιστικό Κόμμα και είναι σαφής η προσπάθεια σύνδεσης βιοματικών στοιχείων με ευρύτερα πλαίσια ερμηνείας (π.χ. η ατιμωρησία των δοσιλόγων, ο αγώνας των ανταρτών στον Εμφύλιο, η κομματικότητα). Η ροή της συνέντευξης φέρει το στοιχείο της προσωπικής διήθησης των βιωμάτων και της διάθεσης μετάδοσής τους με τρόπο ερμηνευτικό.

1. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ

Δήμητρα Ρουμπέση. Γεννημένη στον Πειραιά το 1932. Αναμνήσεις ως έφηβης στον Πειραιά, μικρές καθημερινές ιστορίες από το χώρο του σπιτιού, του σχολείου, της γειτονιάς. Αφήγηση με ιδιαίτερη ζωντάνια, ευαισθησία και γνήσια αίσθηση του χιούμορ. Έμφαση στην ανάμνηση των συναισθημάτων, όπως φόβος, ελπίδα, αλληλεγγύη. Περιγραφή βομβαρδισμών Πειραιά.

2. ΔΙΩΞΕΙΣ ΕΒΡΑΙΩΝ

Μοσέ Αελιών. Γεννημένος το 1925 στη Θεσσαλονίκη. Εμπειρότατος μάρτυρας με εξαιρετική διαύγεια, αναλυτική αφήγηση με ακρίβεια, με ονόματα, τοποθεσίες και ημερομηνίες. Περιγραφή του στρατοπεδικού μικρόκοσμου του Άουσβιτς Ι (και του Μαουτχάουζεν, του Έμπενζεε και του Μελκ μετέπειτα) και της ψυχολογίας των εγκλειστών. Μετανάστευση στην Παλαιστίνη το 1945 – αξιωματικός του στρατού, εμβληματική φιγούρα του ελληνικού εβραϊσμού της Διασποράς

KL:

Häftlings-Personal-Karte

Häftl.-Nr.:

116505

Gr. J. de

Fam.-Name: Aelion

Vorname: Moritz

Geb. am: 26.2.25 in: Saloniki

Stand: 1d. Kinder:

Wohnort: Saloniki

Strasse: Megalu Alexandru 79

Religion: Mos. Staatsang.: Gr.

Wohnort d. Angehörigen: Mutter:

Rachel geb. Bruda wh. w. o.

Eingewiesen am: 15.4.43 KL Au.

durch: 25.1.45 KLM

in KL.: Gr. J. de

Grund: Verurteilt:

Verurteilt:

Oberstellt

am: an KL.

am: an KL.

am: an KL.

am: an KL.

am: an KL.

am: an KL.

Entlassung:

am: durch KL.

mit Verfügung v.:

Strafen im Lager:

Grund:

Art:

Bemerkung:

Personen-Beschreibung:

Größe: 1.71 cm

Gestalt: mittel

Gesicht: rund

Augen: blau

Nase: klein

Mund: norm.

Ohren: abnehm.

Zähne: gut

Haare: blond

Sprache: gr. franz.

deutsch jüd. span.

Bes. Kennzeichen: keine

Charakt.-Eigenschaften:

Sicherheit b. Einsatz:

Körperliche Verfassung:

Konzentrationslager Auschwitz

Art der Haft: Son. jüd. Gef. Nr. 114925

Name und Vorname:

geb.: 26.2.25

zu: Saloniki

Wohnort:

Beruf:

Staatsangehörigkeit:

Name der Eltern:

Wohnort:

Name der Ehefrau:

Wohnort:

Kinder:

Ordnung:

Militärdienstzeit:

Kriegsdienstzeit:

Größe:

Mund:

Sprache:

Anstreckende Krankheiten oder Gebrechen:

Besondere Kennzeichen:

Rentenempfänger:

Verhaftet am:

1. Mal eingeliefert:

Einweisende Dienststelle:

Grund:

Parteilzugehörigkeit:

Welche Funktionen:

Mitglied v. Unterorganisationen:

Kriminelle Vorstrafen:

Politische Vorstrafen:

Ich bin darauf hingewiesen worden, dass meine Bestrafung wegen intellektueller Urkundenfälschung erfolgt, wenn sich die obigen Angaben als falsch erweisen sollten.

v. g. u.

Der Lagerkommandant KL-Au.

L. A.

3. ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Σταύρος Παπουτσάκης. 1926, Μεσκλά Χανίων. Από τους τελευταίους Έλληνες επιζώντες του Μαουτχάουζεν. Αντιστασιακός, ΕΛΑΣ, συμμετοχή σε μάχες ενάντια στο Τάγμα Σούμπερτ. Εκτοπισμός και εμπειρία στρατοπεδικού εγκλεισμού. Καταναγκαστική εργασία στο Μαουτχάουζεν, Γκούσεν 1 και 2 (Gusen I und II) και Steyr-Münichholz. Μετά τον πόλεμο Gastarbeiter στη Γερμανία

3. ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Θεόδωρος Βαλαχάς. Χορτιάτης, 1932. Περιγραφή σφαγής Χορτιάτη (2 Σεπτεμβρίου 1944). Στρατοπεδική εμπειρία Παύλος Μελάς Θεσσαλονίκη (από τα άγνωστα κατοχικά στρατόπεδα μαζί με το στρ. Χαϊδαρίου), Μακρόνησος επί Εμφυλίου. Συναισθηματικός τόνος.

3. ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Κώστας Βουράκης. Μεσκλά Χανίων, 1932. ΕΛΑΣ. Στρατοπεδική εμπειρία Μαουτχάουζεν, Μελκ, Έμπενζεε. Καταναγκαστική εργασία. Ισχυρή μνήμη, γλαφυρή αφήγηση

3. ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Λουκάς Κόκκινος, 1928, Άμφισσα. Εκτοπίστηκε μαζί με άλλα 800 άτομα στο Neuengamme και κατόπιν στο Sachsenhausen (25.5.1944), η μεγαλύτερη μεταφορά ομήρων από την Ελλάδα στο Τρίτο Ράιχ. Καταναγκαστική εργασία στο υποστράτοπεδο του Sachsenhausen Falkensee – εργοστάσιο DEMAG.

4. ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ

Γιώτα Κολιοπούλου-Κωνσταντοπούλου.

1931, Καλάβρυτα.

88 φωτογραφίες στην πλατφόρμα.

Σπουδή στο τραύμα και στη συλλογική μνήμη. Σφαγή Καλαβρύτων, απώλεια 4 αδελφών και πατέρα, διαιρεμένη μνήμη – αντιπαρτιζανική μνήμη, ανασυγκρότηση μαρτυρικών χωριών, διάσωση μνήμης

4. ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ

Ναταλία Νταμπίζα, 1938, Σφαγή Κλεισούρας. Εκτέλεση μητέρας και αδελφής της. Ευαισθησία στην αφήγηση, πλούσια στοιχεία για την μεταπολεμική αποκατάσταση των ματυρικών χωριών.

4. ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ

Ευστάθιος Χαϊτίδης, 1935 Πύργοι
Εορδαίας. Ο μόνος επιζών της
σφαγής στους Πύργους,
24.4.1944 με 353 θύματα.
Ακρίβεια στην αφήγηση και
ενδιαφέρουσα μεταπολεμική
διαδρομή στη Γερμανία, σπουδές
και ιατρική καριέρα.

4. ΑΝΤΙΠΟΙΝΑ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ

Σταύρος Ζερμπίνος, 1930, Δράκεια Πηλίου. Σφαγή στη Δράκεια (17-18.12.1943) και ψυχολογικές επιπτώσεις, διαιρεμένη μνήμη ματυρικών τόπων

5. ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Πλουσία Λιακατά, 1924, Μεσολόγγι.
ΕΠΟΝ Μεσολογγίου, ΕΛΑΣ Ευρυτανίας
(Λόχος Διοίκησης της XIII Μεραρχίας),
πολιτιστικές δραστηριότητες στα
χωριά. Εμφυλιακές διώξεις, Τρίκκερι,
Μακρόνησος. Χιούμορ, ειρωνεία,
ζωντάνια, ενσωμάτωση τραγουδιών
στην αφήγηση.

5. ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Μηνάς Σαμπετάϊ, 1927, Βόλος. Έλληνας Εβραίος στην Αντίσταση. ΕΠΟΝ και ΕΛΑΣ Μαγνησίας, Επιμελητεία Αντάρτη Βόλος, Νέα Αγχίαλος. Εξιστόρηση σειράς γεγονότων που φέρνουν στο προσκήνιο διαφορετικές όψεις της Κατοχής. Σαφήνεια, ισορροπία και ευκρίνεια αφήγησης.

5. ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Ελένη Γεωργαντά, 1924, Κηφισιά. Ένταξη στην ΕΠΟΝ, πλήρης περιγραφή κράτησης στο στρατόπεδο Χαϊδαρίου. Οπτική διαμορφωμένη απ' τις πολιτικές της πεποιθήσεις και τη στράτευσή της στην Αριστερά και το Κομμουνιστικό Κόμμα. Εκτεταμένη αφήγηση για τις μεταπολεμικές διώξεις και την εξορία την περίοδο του Εμφυλίου.